pojmu dostal v praxi a judikatuře tohoto soudu, jež uznávají zaměstnání tehdy za vedlejší, když v porovnání s jinou činností (scil. samostatnou) nebo s životním postavením té které osoby s hlediska hospodářského a sociálního jest povahy p o d ř a d n é (srovnej Boh. A 4285/24, 5486/26 a j.). U osob, zaměstnaných nesamostatně u různých zaměstnavatelů, bráti jest při hodnocení tomto ovšem v úvahu úhrn všech zaměstnání námezdních. Uzná-li se, že tato námezdní práce podléhá pojištění dle § 2, odst. 1, pak jest řešiti další otázku, který ze zaměstnavatelů jest povinen osobu tu podle § 169 pojistiti. Podle shora uvedených pojmových znaků vedlejšího zaměstnání není tedy sama o sobě rozhodnou okolnost, jakou dobu denní, resp. jakou část denní pracovní doby zabírá práce námezdní. Hlavním zaměstnáním může býti i zaměstnání kratší dobu denní trvající, nestojí-li proti němu zaměstnání nebo životní postavení, s hlediska sociálního a hospodářského převažující. Třeba proto přisvědčiti stížnosti, že u továrního dělníka, jenž z důvodu omezení provozu pracuje v továrně jen kratší část denní pracovní doby, třeba se po větší část dne zabýval pracemi v domácnosti, zůstává jeho životním postavením a zdrojem jeho výživy práce námezdní. Byť i okolnost, co jest zdrojem výživy té které osoby, nebyla jediné rozhodnou, jest přece podstatnou složkou pojmovou při řešení otázky, je-li nějaké výdělečné zaměstnání vedlejším čili nic. Nebude zajisté lze považovati za zaměstnání vedlejší, tedy za něco podřadného, takové zaměstnání výdělečné, které jest jediným pramenem výživy osoby, nebo dominující složkou její výživy. Tak třeba chápati i nález ze dne 30. června 1924, č. 7344/24, na nějž úřad v odůvodnění poukazuje. Šlo tu o manželku dělníkovu, jež vedla domácnost a krátkou dobu denní posluhovala. Bylo tu k námitkám stížnosti vysloveno, že při řešení otázky, zda zaměstnání určité jest hlavním či vedlejším, dlužno porovnati jednotlivé složky činnosti t é t o osoby navzájem, nikoliv činnost této osoby s činností osoby jiné, třebas ve společné domácnosti s ní žijící. Nebylo zde však zaměstnání vedlejší definováno tak, jak v naříkaném rozhodnutí činí žalovaný úřad, zejména nebylo vysloveno, že nezáleží na tom, zdali je hlavní zaměstnání spojeno s příjmy čili nic. Vede-li tedy osoba, jež svou výživou jest odkázána na práci námezdní, svou domácnost, nelze toto vedení domácnosti pokládati za její životní postavení s hlediska hospodářského a sociálního, za její hlavní zaměstnání a onu námezdní práci, jež ji živí, za něco podřadného, za zaměstnání vedlejší. Měl proto žalovaný úřad zkoumati, zda vedení domácnosti v konkretních případech jest životním postavením zmíněných osob, zda s hlediska hospodářského a sociálního má takovou závažnost, že činí zaměstnání jejich ve strojovně zjevem skutečně podružným. Toho úřad opominul, vykládaje si, jak právě dovozeno, nesprávně pojem vedlejšího zaměstnání dle § 2 zákona č. 221/1924. Bylo proto naříkané rozhodnutí zrušiti podle § 7 zákona o správním soudě.

(Nález nejv. správ. soudu ze dne 3. září 1929, č. 16.130/29.)

K § 2, o d s t. 1. z á k o n a č. 221/1924 S b. z. a n. — O p ě t k p o j m u p ř í l e ž i t o s t n é h o z a m ě s t n á n í. — Nálezem ze dne 21. května 1927, č. 492 priest. 1927, okresní úřad v Uh. Skalici uznal stěžovatele vinným přestupkem § 260 zákona č. 221/1924, kterého se dopustil tím, že nepřihlásil svých zaměstnanců ve smyslu § 17 cit. zák. u okresní nemocenské pojišťovny v Senici, a odsoudil jej podle § 263 cit. zák. k pokutě 20 Kč, v případě nedobytnosti na 2 dny vězení s tímto odůvodněním: „Obžalovaný sám doznává, že nepřihlásil u nemocenské pojišťovny v Senici ve smyslu § 17 zákona č. 221/1924 svých zaměstnanců, zaměstnaných při čištění holičského potoka od 13. listopadu do 4. prosince 1926. Obžalovaný odvolává se na to, že tato práce byla příležitostná a u jednotlivých jen krátkého trvání. Dle § 2 zák. 221/1924 nemoc. pojištění jen ti nejsou podrobeni, jichž práce, resp. služební poměr je jejich vedlejším zaměstnáním anebo příležitostným. Zaměstnanci obžalovaného dle šetření četnické

stanice v Holiči ze dne 20. května 1927, č. 147, jsou všichni nemajetní nádeníci a odkázáni na výdělek, proto jejich shora uvedená práce nemůže se považovati za vedlejší nebo příležitostnou. Vzhledem na to, že zaměstnání bylo nepravidelné a krátkého trvání, podléhali pojištění podle lit. d) odst. 1. § 248 zák. 221 z r. 1924." Župní úřad v Bratislavě naříkaným rozhodnutím nevyhověl odvolání stěžovatelovu a potvrdil nález okresního úřadu z jeho důvodů. O stížnosti uvážil nejvyšší správní soud toto: Podle § 260, odst. 1, lit. a), zákona ze dne 9. října 1924, č. 221 Sb. z. a n., dopouští se přestupku zaměstnavatel, jenž nevyhoví včas bez náležité omluvy povinnosti ohlašovací. Ke skutkové podstatě tohoto přestupku, jímž stěžovatel byl uznán vinným, náleží, aby zaměstnanci, jejichž přihlášení zaměstnavatel zanedbal, podléhali pojistné povinnosti podle cit. zákona. Povinnost pojistná, stanovená v § 2, odst. 1, tohoto zákona nevztahuje se na konání prací nebo služeb na základě poměru pracovního..., jež jsou konány jako vedlejší zaměstnání nebo příležitostně. Stěžovatel se hájil v řízení, jež předcházelo vydání naříkaného rozhodnutí, námitkou, že jde o takovou výjimku z pojistné povinnosti, poněvadž zaměstnanci, z jichž nepřihlášení jest viněn, konali u něho práce pouze příležitostně. Úřad I. stolice neuznal tuto námitku důvodnou, poněvadž zaměstnanci obžalovaného dle šetření četnické stanice v Holiči ze dne 20. května 1927, č. 147, jsou všichni nemajetní nádeníci a odkázáni na výdělek, proto jejich shora uvedená práce nemůže se považovati za vedlejší nebo příležitostnou. Toto odůvodnění převzalo naříkané rozhodnutí, potvrdivši nález I. stolice z jeho důvodů. Stížnost nebrojí proti úsudku úřadu, že zaměstnání zmíněných dělníků nebylo zaměstnáním vedlejším; vytýká pouze, že žalovaný úřad ocenil zaměstnání, o něž tu jde, za příležitostné nesprávně jenom s hlediska zaměstnanců a neposoudil je objektivně, t. j. že nepřihlédl k době a povaze práce, jak to měl na mysli zákonodárce. Doba trvání této práce — 3 až 5denní — a povaha práce — čistění mlýnského potoka — svědčí tomu, že šlo o práci příležitostnou a jen dle těchto objektivních momentů může býti příležitostnost práce určena. Jinak by práce nádeníka nebyla příležitostná ani tehdy, kdyby trvala i jen jeden den, ba nebylo by práce příležitostné vůbec, poněvadž skoro každý dělník je nemajetný a odkázán na výdělek. Stížnosti jest dáti za pravdu potud, že otázku, zda nějaké zaměstnání jest příležitostné, jest řešiti dle povahy toho kterého pracovního poměru a nikoli jen dle životního postavení zaměstnancova. I pravidelné a jediné zaměstnání osoby pracující může býti v poměru k určitému zaměstnavateli příležitostné, je-li dotyčná činnost podle obsahu smluvního závazku zjevem nahodilým, ojedinělým, jež právě pro svou nahodilost a krátkodobost netvoří řádný zdroj příjmů osoby pracující (srovnej nález ze dne 13. prosince 1928, č. 16599/27, Boh. A 7630/28). Než ze shora citovaného odůvodnění naříkaného rozhodnutí jest zřejmo, že se žalovaný úřad zabýval také objektivní stránkou pracovního poměru. To došlo výrazu v tom, že cituje námitku stěžovatelovu, že práce uvedených dělníků byla jen krátkého trvání, a dodává, že i práce nepravidelná a krátkého trvání podléhá pojištění dle § 248 zákona č. 221/1924. Nelze souhlasiti s výkladem, který stížnost dává této poslední části odůvodnění, jako by úřad tím byl projevil názor, že § 248 obsahuje další definici pojistného poměru od definice § 2 odchylnou. Nejvyšší správní soud v této větě nevidí ničeho jiného, nežli že úřad cituje § 248 na dotvrzení svého názoru, že krátké trvání a nepravidelnost zaměstnání je ještě nekvalifikuje za zaměstnání příležitostné. Činí tak právem, neboť § 248, jednající o mimořádných způsobech pojištění, připouští, aby nařízením byly stanoveny výjimky z tohoto zákona, mezi jiným i u pojištěnců nepravidelně zaměstnaných, t. j. takových, jichž zaměstnání je podle své povahy pouze přechodné a u nichž doba zaměstnání u jednoho zaměstnavatele je pracovní smlouvou napřed omezena na dobu kratší jednoho týdne. Tímto předpisem dal zákon zřejmě najevo, že i zaměstnání

nepravidelné a kratší jednoho týdne zásadně je podrobeno pojištění podle § 2, a přispěl tak k výkladu pojmu práce příležitostné potud, že implicite vyslovil, že pojmy zaměstnání nepravidelného a krátkodobého se nekryjí s pojmem zaměstnání příležitostného. Nemohl proto nejv. správ. soud uznati důvodnou námitku stížnosti, že úřad, nesprávně si vykládaje pojem práce příležitostné, přihlížel jen k životnímu postavení zaměstnanců a nikoli k povaze pracovního poměru. Pokud lze v uvedené námitce spatřovati výtku vadnosti dotyčného zjištění žalovaného úřadu, třeba dodati ještě toto: Zaměstnání uvedené v § 2 zák. č. 221 z r. 1924 lze hodnotiti za příležitostné jen tehdy, jsou-li in concreto dány veškeré pojmové znaky práce příležitostné, jak byla shora definována. Zdali o takové zaměstnání jde, řeší si policejní trestní soudce jakožto část skutkové podstaty inkriminovaného činu. V daném případě měl úřad před sebou nesporné okolnosti, že zaměstnanci, o něž jde, jsou nádeníci odkázaní na pracovní výdělek a že v podnikání stěžovatelově (čištění mlýnského potoka), jež vyžadovalo doby tří týdnů, byli zaměstnáni každý nejméně tři dny. Hodnotě tyto okolnosti dospěl, jak shora uvedeno, úřad k úsudku, že nešlo o zaměstnání příležitostné, tedy o zaměstnání nahodilé, ojedinělé. Že by tento úsudek, který jest výsledkem hodnocení skutkových okolností, zřejmě byl mylný, logicky nemožný, nejvyšší správní soud nalézti nemohl, přes tuto mez však jeho věcnou správnost se zřetelem k ustanovení § 6 zákona o správním soudě tento soud přezkoumati nemůže. Nemohl proto stížnosti ani po této stránce přisvědčiti.

(Nález nejv. správ. soudu ze dne 3. září 1929, č. 16.128/29.)

K § 282, odst. 2, zákona č. 221/1924 Sb. z. a n. — Předpisem § 282 zákona čís. 221/24 byl zbaven platnosti dnem účinnosti tohoto zákona mimo jiné i zákon o nemocenském pojištění dělníků ze dne 30. března 1888, čís. 33. ř. z., jakož i zákony jej pozměňující a doplňující. Dle odstavce 2. tohoto § 282 jest však uvedených předpisů i nadále použíti při rozhodování podání, stížností a sporů, jež byly podány nebo zahájeny přede dnem, kdy nabudou účinnosti ustanovení tohoto zákona o pojištění nemocenském. Stížnost, jak shora uvedeno, snaží se dovoditi, že předmětný spor byl zahájen již v roce 1923 žádostí okresní nemocenské pokladny ve Znojmě toho obsahu, aby firma Max Drahozal byla uznána povinnou jí doplatiti příspěvky za Růženu Bauerovou po dobu, po kterou byla pojištěna u nepříslušné nemocenské pokladny soukromých úředníků a zřízenců v Praze. Spor tímto podáním zahájený byl — jak stížnost sama přiznává — vyřízen pravoplatným rozhodnutím kompetentního správního úřadu, tedy skončen meritorně i formálně. Zda úřad postupoval správně, když se omezil při svém tehdejším rozhodování na petit okresní nemocenské pokladny, či zda měl, jak stížnost míní, ex officio se zabývati „celým sporným komplexem", t. j. vyřešiti i otázku vzájemných nároků stěžujících si pojišťoven, nepadá v dnešním sporu na váhu, rozhodným jest, že tu je pravoplatné rozhodnutí onen předchozí spor definitivně vyřizující. To třeba předpokládati, když ani stížnost netvrdí, že by tu bylo šlo o rozhodnutí mezitímní nebo dílčí, jímž zahájený správní proces ukončen nebyl. Z toho se však nutně podává, že vznese-li se po onom pravoplatném rozhodnutí na spor otázka, byť i s předmětem předchozího sporu souvislá, nepokračuje se s hlediska správně-procesního ve sporu dřívějším, nýbrž zahajuje se tím spor nový, a to i tenkráte, kdyby úřad byl snad neprávem touto otázkou v předchozím sporu se nezabýval. Než v daném případě jde o věc novou nejen s hlediska procesního právě vytčeného, nýbrž — jak úřad správně uvedl — i po stránce věcné, ježto tu jde o jiný petit a jiný předmět sporu. V prvém sporu šlo o otázku, zda Růžena Bauerová zůstala i po přestupu ke stěžující si pojišťovně členem